

[Padesátkrát silnější než heroin! V Česku se začala objevovat nová syntetická droga. Kratom a kanabinol HHC vláda nezařadila na seznam zakázaných látek](#)

- CZ24 News | 14. července 2023

Syntetická droga, která může i v malých dávkách způsobit předávkování a smrt. Padesátkrát silnější než heroin a stokrát účinnější než morfin. Fentanyl se stal celospolečenským problémem hlavně ve Spojených státech, kde je jeho užívání spojeno s vysokým počtem úmrtí především mezi mladými. Levnější náhražka heroínu už se začala objevovat také v Česku. Deníku Echo24 se podařilo zjistit, že Protidrogová jednotka Celní správy v uplynulém měsíci zajistila hned dvě zásilky fentanylu mířící na území republiky.

Ačkoli fentanyl není úplnou novinkou na trhu, domácí drogové scéně se zatím tento syntetický opioid spíše vyhýbal. Zejména ve Spojených státech ale zprávy o úmrtích způsobených fentanylem plní už několik let přední stránky novin. Fentanyl tam začal postupně nahrazovat méně dostupný heroin. S radikálním poklesem produkce opia na největším tradičním tržišti, tedy v Afghánistánu, nyní navíc hrozí, že se fentanylová epidemie rychle rozšíří i do dalších států.

Kriminalisté z Národní protidrogové centrály deníku Echo24 odpověděli, že se u tuzemských uživatelů drog setkávají s fentanylem v porovnání s ostatními návykovými látkami spíše výjimečně a jeho rostoucí oblibu zatím nesledují. „Nízké je i množství zajištěného fentanylu a jeho analogů a s touto látkou souvisejících trestních stíhání. Případy předávkování existují, v porovnání s ostatními návykovými látkami je jich však také málo,“ řekla k aktuální situaci mluvčí protidrogové centrály Lucie Šmoldasová.

Problém, který se poslední dobou objevuje nejen v USA, ale také ve Velké Británii, se podle policistů z protidrogového netýká pouze této látky. „Nebezpečným fenoménem je kombinování fentanylu s dalšími drogami nebo léčivy, které mají podobný efekt. Jsou to hypnotika, benzodiazepiny, heroin nebo oxykodon (silný narkotický lék proti bolesti), a také alkoholické nápoje,“ varuje Šmoldasová.

Smrtelnou dávku představují u fentanylu už 2 miligramy. Pro porovnání, například u heroínu jde o 30 miligramů. Foto: Shutterstock

Je však obvyklé, že západní trendy, včetně těch souvisejících s návykovými látkami, se u nás projevují vždy až s několikaletým odstupem. Protidrogová centrála proto předpokládá, že se problém s fentanylem dříve či později projeví ve větším měřítku i u nás. Policisté zároveň nevyklučují, že už dnes mohou přes české území putovat zásilky fentanylu do ostatních zemí.

V roce 2022 policisté zahájili kvůli distribuci nebo přechovávání fentanylu celkem 15 trestních řízení. Šest ve Středočeském kraji, pět v Moravskoslezském a dvě v Plzeňském kraji. Jeden případ se objevil také v Jihomoravském a Olomouckém kraji. Policii se ale povedlo dohromady zadržet „pouze“ 53,5 ks fentanylových náplastí.

O vyjádření ohledně výskytu fentanylu v Česku jsme požádali také Celní správu, která v loňském roce řešila šest případů spojených s nedovoleným nakládáním s touto látkou. Mluvčí celníků Martina Kaňková mimo jiné uvedla, že se specializovaná Protidrogová jednotka Celní správy za poslední měsíc setkala se dvěma případy, kdy zadržela fentanyl při pokusu o dovoz na území ČR.

Smrtelná dávka jsou 2 miligramy

Kaňková upozorňuje, že výroba fentanylu je dokonce ještě levnější a jednodušší než výroba heroinu. „Jedná se o čistě syntetickou látku, která je padesátkrát silnější než heroin. Podle počtu záchytů fentanylu v USA je navíc patrné, že heroin vytlačuje ze scény,“ řekla. 2 mg fentanylu, což si lze představit přibližně jako čtyři zrnka písku, už mohou být smrtelnou dávkou.

Problém Ameriky s fentanylem dobře ilustruje i jedna smutná statistika. Předávkování drogami je ve Spojených státech nejčastější příčinou úmrtí ve věkové kategorii 18 až 45 let, přičemž 70 procent z těchto úmrtí je způsobeno právě fentanylem. „Friend“, tedy v překladu Kamarád, jak se mu často přezdívá, si hledá oběti i mezi známými osobnostmi a celebritami.

Vobořil varoval ministra Rakušana

Národní protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil se domnívá, že spotřeba fentanylu může v blízké době rychle růst i kvůli poklesu produkce opia v Afghánistánu, což prezentuje hnutí Tálibán po návratu k moci jako velký úspěch. Radikální islamisté tam podle dostupných informací během prvního roku vlády snížili produkci opia o 80 procent.

„Obchod s fentanylem je pro organizované zločinecké skupiny výhodnější, navíc je to normální farmaceutický produkt, s nímž lze legálně obchodovat. Fentanyl je výrazně účinnější než morfium, takže to usnadňuje i jeho dovoz a pašování,“ říká Vobořil. Pro uživatele tvrdých drog v Česku je však podle něj stále oblíbenější například pervitin. A v menším měřítku pak heroin, případně jeho substituty, jako je buprenorfin. To ovšem neznamená, že současný stav bude pokračovat i nadále.

Válka na Ukrajině může podle Vobořila do jisté míry český trh s drogami přeměnit. „Obávám se rusko-ukrajinské války, protože se s ní může svázat i rozšíření obchodu s drogami. A myslím, že ruskojazyčná mafie s tím trochu počítá a bude chtít využít zmatku. Ve spojení s rozšířením fentanylu jde o velké riziko.“ Vobořil před tímto rizikem podle svých slov varoval osobně minulý týden i ministra vnitra Víta Rakušana (STAN).

Fentanyl je v Česku dostupný pouze na lékařský předpis. Například ve formě náplastí, z nichž lze také extrahovat. Obvykle slouží například k tišení bolesti u onkologických nebo chronicky nemocných pacientů.

Vláda nezařadila kratom a kanabinol HHC na seznam zakázaných látek

Kratom a kanabinol HHC se v Česku na seznam zakázaných látek nezařadí. Vláda je na něj dnes nezapsala. Na [twitteru](#) to po jednání kabinetu oznámili vládní Piráti. Podle nich se místo zákazu bude klást důraz na nastavení větší ochrany uživatelů. Kanabinol HHC pochází z konopí a kratom z tropické rostliny. V malém množství mohou mít léčivé účinky, ve velkých dávkách utlumují. Prodávají se jako oleje, tinktury, tablety či prášek. Resort zdravotnictví navrhoval zákaz kvůli jejich dostupnosti dětem. Experti hodnotí tyto látky jako méně rizikové, doporučují stanovit pro jejich prodej a kontrolu

jasná pravidla.

Národní protidrogový koordinátor Jindřich Vobořil ČTK už dřív řekl, že nová legislativní úprava je připravena a je možné ji rychle přijmout v Parlamentu jako poslanecký návrh. Kratom i HHC by měly patřit na seznam takzvaných psychomodulačních látek. Stanovit by se měla pravidla jejich prodeje a kontroly.

“Již dávno se ukázalo, že tupá prohibice není řešením. O tom se nám podařilo přesvědčit i naše koaliční partnery na dnešním jednání vlády. Kratom ani HHC tak nebudou zařazeny mezi zakázané látky. Místo toho bude kladen důraz na větší ochranu dětí i dospělých uživatelů,” uvedli Piráti.

Podle ministra zemědělství Marka Výborného (KDU-ČSL) ve vládě ke schválení zákazu nebyla většina a návrh novely s novými pravidly už v úterý dostala poslankyně vládní ODS Zdenka Němečková Crkvenjaš. “Na základě koaliční dohody bude zákon co nejdřív novelizován,” uvedl ministr. Podle něj se díky poslaneckému návrhu legislativní proces urychlí.

Vobořil ČTK po dnešním jednání vlády řekl, že pod normu by se mohli vedle poslankyně ODS podepsat i další zákonodárci vládních stran. Kvůli rychlému přijetí normy oslovil už také opoziční poslance. S některými se dnes setkal, aby návrh objasnil.

Podle Výborného by měly po novele existovat dvě kategorie látek – zakázané a regulované. Na druhý seznam by patřily mimo jiné kratom a HHC. Vobořil už dříve řekl, že tyto psychomodulační látky by si nemohli koupit mladí do 18 let a děti. Prodej by mohl být jen s obsluhou, ne v automatech. Zakázaná by byla reklama.

Protidrogový koordinátor, ministr pro legislativu i vládní protidrogový odbor se stavěli proti zákazu. Upozorňovali na to, že by pak držení kratomu či HHC bylo trestné. Hrozit by tak mohly roky vězení a náklady by si vyžádalo stíhání i soudní procesy. Neschválení úplného zákazu uvítala také Asociace za bezpečné prodejní automaty (ABPA), která sdružuje provozovatele automatů s kanabinoidy. Podle jejího předsedy Vojtěcha Ulmana hrozil vznik černého trhu a šíření neregulovaných substancí. Podobné obavy dříve vyjádřila i Česko-slovenská asociace za kratom, která sdružuje prodejce této látky.

Na seznamu zakázaných látek je v Česku kolem pěti stovek sloučenin. Dělí se do sedmi skupin. Ministerstvo zdravotnictví teď navrhovalo do dvou nejpřísnějších skupin – třetí a čtvrté – vedle kratomu a HHC zapsat i další substance. Podle Výborného vláda schválila rozšíření třetího oddílu. Mezi zakázané látky by tak měly nově patřit syntetické opioidy brorfin, etonitazepyn a protonitazen.

ZDROJ: Echo24/ČTK